

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა
ფაკულტეტის დოქტორანტი თამარ ჭიჭინაძე

სასემინარო ნაშრომი თემაზე

**იუნესკოს გლობალური გეოპარკების სტრატეგია,
გლობალური გაგება და მდგრადობა**

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

პროფ. დალი ნიკოლაიშვილი

თბილისი, 2019

იუნესკოს გლობალური გეოპარკების სტრატეგია, გლობალური გაგება და მდგრადობა

2016 წელს, სამი გლობალური სამეცნიერო ორგანიზაციის მიერ, მეცნიერების საერთაშორისო საბჭო, საერთაშორისო სოციალურ მეცნიერებათა საბჭო და ჰუმანიტარული მეცნიერებების საერთაშორისო საბჭო და ფილოსოფია, ერთობლივად გამოცხადა „გლობალური გააზრების საერთაშორისო წლად“ (IYGU). იგი ხაზს უსვამს გლობალური გაგების როლს, რომელიც ხელს უწყობს სოციალურ, კულტურულ და ეკონომიკურ ცვლილებებს, სადაც ყურადღება გამახვილებულია ადგილობრივი ქმედებების გლობალურ გამოხატულებებზე. იგი ცდილობს ბუნებრივი და სოციალური მეცნიერებების ინტეგრირებას, რათა ჩვენ ვცხოვრობთ უფრო გლობალიზებულ სამყაროში, (IYGU, 2016)¹

გეოპარკი შეიძლება განიხილებოდეს როგორც გლობალური მდგრადობისა და კონკრეტული სოციალურ-კულტურული გზა საზოგადოებების მიერ ბუნებრივ პირობებში. მისი კონცეფციების, დაგეგმარების მეთოდების სწორი მიგნება და ხელშეწყობა ადგილობრივ პროექტებს გლობალურ მიღწევებად აქცევს.

გეოპარკის წარმოშობა და ევოლუცია

გეოპარკის ორიგინალური კონცეფცია ევროპაში 1980-იან წლებში განვითარდა. ის ეხება ტერიტორიას, რომელიც მოიცავს კონკრეტულ გეოლოგიურ-მემკვიდრეობას და მდგრადი ტერიტორიული განვითარების სტრატეგიას.

რამოდენიმე ათწლეულის მიუხედავად, კონცეფცია კვლავაც იწვევს საერთო მიუკერძოებლობას, კერძოდ კი ახალი შემსრულებლების მზარდ რიცხვს: გეოპარკი არის დაცული ტერიტორიის ახალი კატეგორია; გეოპარკი იგივეა, რაც გეოლოგიური პარკი; გეოპარკი არის გეოგრაფიული მემკვიდრეობის დაცვა; გეოპარკი მხოლოდ გეოლოგიაა.

2017 წლის დეკემბრამდე, უარყოფითად განიხილებოდა გეოპარკის როლი, როგორც მნიშვნელოვან გეოლოგიურ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული ტერიტორიის სტრატეგიული განვითარების გეგმა, რომელიც უნდა იყოს დაცული, სხვა ბუნებრივი და კულტურული აქტივებით, რათა ხელი შეუწყოს ადგილობრივი თემების ეკონომიკურ მდგრად განვითარებას გეოტურიზმის და განათლების ხელშეწყობით.

1971 წელს UNESCO-მ დაამტკიცა ადამიანისა და ბიოსფერული პროგრამა (MAB), არის სამთავრობათაშორისო სამეცნიერო პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს შექმნას სამეცნიერო საფუძველი ხალხსა და მათ გარემოსა შორის ურთიერთობების გაუმჯობესების მიზნით.

MAB აერთიანებს ბუნებრივ და სოციალურ მეცნიერებებს, ეკონომიკასა და განათლებას ადამიანის საარსებო პირობების გაუმჯობესებისა და სარგებლების თანასწორუფლებიან გაზიარებას და ბუნებრივი და მოქმედი ეკოსისტემების დაცვას, რაც

¹ <http://www.global-understanding.info/>

ხელს შეუწყობს ეკონომიკური განვითარების ინოვაციურ მიდგომებს, რომლებიც სოციალურად და კულტურულად შესაბამისი და ეკოლოგიურად მდგრადია.

ბიოსფერული რეზერვების მსოფლიო ქსელი ამჟამად მთელ მსოფლიოში 124 ქვეყანაში 701 ადგილზეა, მათ შორის 21 ტრანსსასაზღვრო ადგილები.

ერთი წლის შემდეგ იუნესკომ მიიღო მსოფლიო კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობის დაცვის კონვენცია და მას შემდეგ იღებს მონაწილეობას განსაზღვროს სახელმწიფოების მიერ წარმოდგენილი კულტურული ან ბუნებრივი ფასეულობის თვისებები, რომლებიც წარმოადგენს "ცნობილ უნივერსალურ ღირებულებას" (OUV) მსოფლიო მემკვიდრეობის სიაში. მიზანია უზრუნველყოს დაცვა, რომელსაც აქვს განსაკუთრებული კულტურული ან ბუნებრივი მნიშვნელობა. 2017 წლის ივნისში, მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლთა სიაში 165 ქვეყნის 1052 ძეგლი შევიდა, საიდანაც 814 კულტურული (77%), 203 ბუნებრივი (20%) და 35 (ორივე) ღირებულება გააჩნია.

1997 წელს, UNESCO-ს გენერალური კონფერენციის 29-ე სხდომაზე გადაიდგა შემდეგი ნაბიჯები შექმნილიყო, სპეციალური გეოლოგიური თვისებების მქონე გლობალური ქსელი". ორი წლის შემდეგ დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა განყოფილებამ წარმოადგინა: "იუნესკოს გეოპარკების პროგრამა - ახალი ინიციატივა, რომელიც ხელს შეუწყობს გეოპარკების გლობალური ქსელის შექმნას და შერჩეულ ტერიტორიებს, რომლებსაც გააჩნიათ ნიშანდობლივი გეოლოგიური თავისებურებები. უნდა აღინიშნოს, რომ 1997 წლის გადაწყვეტილებაში გამოყენებულ ტერმინებს შორის მცირე ცვლილება იქნა შეტანილი და "გეოსაიტების გლობალური ქსელს" გულისხმობს, მოგვიანებით აღნიშნავს "გეოპარკების გლობალურ ქსელს". აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საკვანძო სიტყვები "გეოტურიზმის", "გეოპროდუქცია", "მდგრადი განვითარება", "განათლება", "გეო მემკვიდრეობის კონსერვაცია" გეოპარკების მიერ შემუშავებული სტრატეგიებია. ეს წინადადება ასახავს დედამიწის მეცნიერებათა საზოგადოების ზოგიერთი სექტორის უკმაყოფილებას გეოსაიტების საერთაშორისო აღიარებისა და 1991 წელს Digne-Les-Bains (France)-ში ჩატარებული გეოლოგიური მემკვიდრეობის კონსერვაციის შესახებ 1 საერთაშორისო სიმპოზიუმის დასკვნების შესახებ (მარტინი, 1994; იუნესკო, 1999; ჯონსი, 2008).

სინამდვილეში, MAB პროგრამა იყო და კვლავაც ეფუძნება ბიომრავალფეროვნებას მსოფლიო მემკვიდრეობის კონვენციას, რომელიც ძალიან შეზღუდულია იმასთან დაკავშირებით, როცა საქმე ეხება გეოლოგიური ადგილების აღიარებას, "იუნესკოს გეოპარკის პროგრამა" მიზნად ისახავდა ეროვნული ინიციატივების მხარდაჭერას მნიშვნელოვანი გეოლოგიური ადგილების შენარჩუნებისთვის მდგრადი განვითარების შესაბამისად.

თუმცა, 2001 წელს UNESCO-ს აღმასრულებელმა საბჭომ 161 სესიაზე "MAB-ის საერთაშორისო საკოორდინაციო საბჭომ და მისი ბიუროს რეკომენდაციის გათვალისწინებით, გეოსაიტების / გეოპარკების პროგრამების ჩართვა ბიოსფეროს მსოფლიო ქსელის ფარგლებში" გადაწყვიტა, არ განეგრძო მხარდაჭერა განვითარებულიყო იუნესკოს გეოსაიტების / გეოპარკების პროგრამა. ეს გადაწყვეტილება ასევე იყო ბიუჯეტის შეზღუდვების გამო და ამავდროულად იუნესკოს გეოპარკის პროგრამის შექმნის პირველი მცდელობა. მიუხედავად ამისა, ევროპული ჯგუფის ქსელთან ერთად, რომელიც დაარსდა ერთი წლის წინ (2000 წ.), ფორმალური ურთიერთობა იუნესკოსთან.

იმავდროულად, ტერმინი "გეოპარკი" უკვე გამოიყენება გერმანიაში. 1989 წელს გერო-სტინის რაიონის ჯეოპარგი დაარსდა სამი ძირითადი მიზნისთვის: გეოსანახების, განსაკუთრებით წიაღისეული ადგილების დაცვა, გეოტურიზმის ხელშეწყობა და ადგილობრივი ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა (ბივშენი, 2015). ეიფელვიერნის მიერ 1986 წლის გეოტურიზმის პირველი სექტორის განვითარების შემდეგ შეიქმნა ადგილი, რომელიც 2000 წელს გაფართოვდა და 2010 წელს დაარსეს გეოპარკი (გერეროშის რაიონის).

ვულკანეიფელის

გეოპარკი

ვულკანური გეოპარკი, ვულკანური ეიფელის ბუნების პარკი - Naturpark Vulkaneifel ² მდებარეობს ბერნკასტელ-ვიტლიხში, გერმანიაში, რაინლანდ-პალატინეტთან. ბუნების პარკი, რომელიც ეიფელის მთაშია და რომელიც ასევე გეოპარკია, 2010 წლის 31 მაისს დაარსდა და 1,068.24 კმ² ფართობია. მისი სპონსორია Natour&Geopark Vulkaneifel GmbH. ასევე, ჩინეთში, იუნესკოს დედამიწის სამეცნიერო განყოფილების ხელმძღვანელობით, თხუთმეტ გეოპარკზე 2000 წელს დაინიშნა სახმელეთო და რესურსების სამინისტროს (Xun and Milly) ეგიდით შექმნილი ეროვნული გეოპარკის შეფასების კომიტეტი). ეს იყო ჩინეთის ეროვნული გეოპარკის ქსელის დასაწყისი, რომელიც 2014 წლის ბოლომდე უკვე 241 გეოპარკზე იყო.

² ვულკანური ეიფელის ბუნების პარკი აერთიანებს ვულკანური ეიფელის დიდ ნაწილს და ვულკანური ველის ნაწილს ვულკანებით, რომლებიც ჯერ კიდევ აქტიური იყო დაახლოებით 10,000 წლის წინ. ვულკანური ფორმების გარდა გვხვდება ასევე მინერალური წყაროები, წითელი ქვიშაქვები და საზღვური ნამარხი მასალა 400 მილიონი წლით უნდა თარიღდებოდეს. გარდა ამისა, რეგიონში არის მრავალფეროვანი კულტურული ლანდშაფტი, მდიდარი ფლორითა და ფაუნით, ვრცელი ტყეებით, მთებით და ხეობებით და მრავალი ნაკადულებითა და მდინარეებით. (<https://www.geopark-vulkaneifel.de/en/>).

ევროპის გეოპარკების ქსელი (EGN) დაარსდა 2000 წელს ოთხი ტერიტორიის გაწევრიანებით: გეოლოგიური რეზერვი ჰაუტ-პროვინსი (Haute-Provence - საფრანგეთი), გაქვავებული ტყე - ლესვოსი (Lesvos - საბერძნეთი), ვულკანიფელი - ვულკანების პარკი (გერმანია), და მაესტრაზგოს კულტურული პარკი (Maestrazgo - ესპანეთი).

ამ ინოვაციური ქსელის განვითარება დაიწყო 1996 წელს პეკინში (ჩინეთი) ჩატარებული 30-ე საერთაშორისო გეოლოგიური კონგრესის „გეომემკვიდრეობა“ სესიაზე. გაი მარტინი და ნიკოლას ზოუროსი, როგორც საფრანგეთისა და საბერძნეთის გეოლოგები, რომლებიც მონაწილეობდნენ ამ კონგრესში და ჩართულები იყვნენ ინდივიდუალურად პროექტებში, რომლებიც დაკავშირებულია გეოლოგიასა და ადგილობრივი რეგიონის, უბნის განვითარებასთან, ერთობლივი ქსელის ხედვას იზიარებდნენ ევროპული გეოლოგიური მემკვიდრეობის დაცვის გზით ტერიტორიების მდგრადი ეკონომიკური განვითარებას (Zouros, 2004). 2001 წელს გაფორმდა ფორმალური შეთანხმება EGN-სა და დედამიწის მეცნიერებათა იუნესკოს სამმართველოს შორის, რომლის მიხედვითაც იუნესკომ მის მიერ მოწოდებული ქსელი მისცა (Zouros, 2004; Zouros and McKeever, 2009). EGN გეოპარკები განისაზღვრა, როგორც ტერიტორია მკაფიოდ განსაზღვრული საზღვრებით, ეკონომიკური განვითარებისათვის შესაბამისი ტერიტორიით და კონკრეტული მნიშვნელობის გარკვეული გეოლოგიური ადგილების სამეცნიერო ხარისხი, იშვიათობა, ესთეტიკური მიმზიდველი და საგანმანათლებლო ღირებულება. გეოპარკი ასევე შეუძლია მოიცავდეს არქეოლოგიურ, არქიტექტურულ, ისტორიულ და კულტურულ ინტერესებს.

თხუთმეტი წლის განმავლობაში ევროპის გეოპარკების ქსელი - EGN გაფართოვდა: თავდაპირველად თუ მხოლოდ 4 გეოპარკი იყო 4 ქვეყანაში, თხუთმეტი წლის მანძილზე, გეოპარკები 69 ქვეყანას 23 ქვეყანაში დააგეგმარეს. ქსელის მაღალხარისხიანი სტანდარტების შესანარჩუნებლად ყველა გეოპარკმა უნდა გაიაროს სავალდებულო შეფასების პროცესი. გარდა ამისა, EGN- ის წევრი ვალდებულია ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ გააუქმოს და ხელმეორედ გაიაროს შეფასება, დაიბრუნოს სტატუსი ან სამუდამოდ დაემშვიდობოს მას.

2007 წლის ნოემბერში შეიქმნა EGN- ის ზოგადი მოდელი აზიის-წყნარი გეოპარკის ქსელი. დღეს, ამ ქსელს, მსოფლიოს ამ ნაწილში 6 ქვეყნის 42 გეოპარკი უერთდება. ანალოგიურად, ლათინური ამერიკისა და კარიბის გეოპარკის ქსელი დაარსდა 2017 წლის მაისში, შეუერთდება 4 გეოპარკს 3 ქვეყანაში (ბრაზილია, მექსიკა და ურუგვაი).

მიუხედავად იმისა, რომ 2001 წელს UNESCO- ს გადაწყვეტილება ორგანიზაციის შიგნით ახალი გეოპარკების პროგრამის დაწყებას არ ითვალისწინებდა, დედამიწის მეცნიერებათა სამმართველო ყოველთვის ინარჩუნებდა ახლო კავშირს გეოპარკების თანამეგობრობასთან. სინამდვილეში, ევროპული გეოპარკები ყოველთვის ამაყად აცხადებდნენ, რომ იუნესკოს ეგიდით საერთაშორისო ქსელი იყო. საერთაშორისო გეოლოგიური / გეოკონსერვაციონისტული საზოგადოების მხრიდან ზეწოლის წარმატებით, დედამიწის მეცნიერებათა სამმართველომ მიიღო "იუნესკოს დახმარების მოძიების ეროვნული გეოლოგიური პარკების გლობალური ქსელი"

აქედან გამომდინარე, გლობალური გეოპარკის ქსელი (GGN), რომელიც "იუნესკოს გლობალური ქსელების ეროვნული ქსელის" სახელითაა ცნობილი, 2004 წელს შეიქმნა იუნესკოს მიერ, ამავდროულად, გადაწყდა, რომ ახალი გეოპარკებისთვის გაატარონ

ოპერატიული სახელმძღვანელო მითითებები GGN- სთვის; ჩინეთის პეკინში მიწისა და რესურსების სამინისტროს GGN³- ის საკოორდინაციო ოფისის შექმნის მიზნით; და მიიღოს ისიც, რომ EGN-ის გეოპარკები ინტეგრირებულია ახალი გლობალურ ქსელში შემდგომი პროცედურების გარეშე (მადონეთის დეკლარაცია), რომელიც ეფუძნება EGN- იუნესკოს შეთანხმებას 2001 წელს.

დღეს, GGN აერთიანებს 127 გეოპარკს, რომელიც განაწილებულია 35 ქვეყნის ყველა კონტინენტზე (სურათი იუნესკოს გლობალური გეოპარკის უმაღლესი ქვეყნები არიან ჩინეთი (35), ესპანეთი (11), იტალია (10), იაპონია (8), გაერთიანებული სამეფო (7), საფრანგეთი (6) და გერმანია (6).

ყოველ ორ წელიწადში, GGN ორგანიზებას უწევს საერთაშორისო კონფერენციებს, რათა ხელი შეუწყოს გამოცდილების გაზიარებას მის წევრ ქვეყნებს შორის და ასევე გეგმავს გეოპარკების სწრაფვას, რომლებიც GGN-სთვის წარდგენის პროექტებს ამზადებენ. პირველი კონფერენცია ჩატარდა 2004 წელს ჩინეთში, შემდეგ კი ჩრდილოეთ ირლანდია (2006), გერმანია (2008), მალაიზია (2010), იაპონია (2012), კანადა (2014) და გაერთიანებული სამეფო (2016).

იუნესკოს საერთაშორისო გეოსაინფორმაციო და გეოპარკების პროგრამა

2011 წელს, იუნესკოს გენერალურმა კონფერენციამ გადაწყვიტა, "შეისწავლოს იუნესკოს შესაძლო გეოპარკების პროგრამის შექმნის მიზანშეწონილობა ან ინიციატივა.

გლობალური გეოპარკის ქსელისა და გეოპარკების არსებული წარმატებისა და გამოცდილების შესახებ" 2013 წელს იუნესკოს აღმასრულებელი საბჭო ითხოვს გენერალურ დირექტორს, მოიწვიოს წევრ სახელმწიფოთა, იუნესკოს სამდივნოსა და გლობალ გეოპარკის ქსელის წარმომადგენელთა სამუშაო ჯგუფი 2013 წლის ივნისის ბოლომდე, შემოთავაზებული ინიციატივისა და მისი შემდგომი კონსულტაციებისათვის პროგრამულ და სამართლებრივ შედეგებზე, რეკომენდაციების წარმოდგენის მიზნით "(იუნესკო, 2013). ამ სამუშაო ჯგუფის საბოლოო წინადადება დამტკიცდა აღმასრულებელი საბჭოს მიერ და წარუდგინა გენერალური კონფერენციის 38-ე სესიაზე.

აქედან გამომდინარე, 2015 წელს იუნესკომ საბოლოოდ დაამტკიცა საერთაშორისო გეოლოგიისა და გეოპარკების პროგრამა (IGGP), რომელიც მოიცავს ორ საქმიანობას: მიმდინარე საერთაშორისო გეომეცნიერების პროგრამა (IGCP) და ახალი იუნესკოს Global Geoparks.

საერთაშორისო გეო სამეცნიერო პროგრამა ეწოდა 2003 წელს ყოფილი საერთაშორისო გეოლოგიური კორელაცია პროგრამას (ფაქტობრივად, წარმოშობის

³GGN არასდროს ყოფილა ფორმალური იუნესკოს ქსელი, მაგრამ დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა განყოფილება, რომელიც მოგვიანებით გადაიქცა ეკოლოგიური და დედამიწის მეცნიერებათა ამჟამინდელ სამმართველოში, ყოველთვის მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა ახალი განაცხადების მიღება გეოპარკისკენ მიისწრაფისა და GGN- ის საქმიანი შეხვედრების მონაწილეობაში. GGN- ის ჩამოყალიბებიდან შვიდი წლის შემდეგ, იუნესკოს გეოპარკების პროგრამის ფორმალიზაციის ახალი მცდელობა დაიწყო

აბრევიატურა IGCP). გეოლოგიის მეცნიერებათა საერთაშორისო კავშირთან (IUGS) ერთობლივი ინიციატივით 1972 წელს დაფუძნდა IGCP, რომელიც ხელს უწყობდა სამეცნიერო გაცვლებს გეოლოგიური ფენათა და კვლევითი მონაცემების კორელაციით. 2011 წლიდან, IGCP ორიენტირებულია ხუთი ძირითადი თემით: დედამიწის რესურსები, გლობალური ცვლილება, გეორისკები, ჰიდროგეოლოგია და გეოდინამიკა.

იუნესკოს გლობალური გეოპარკი წარმოადგენს IGGP- ის დაფუძნებით შექმნილ ახალ ეტიკეტს. მიზნად ისახავს საერთაშორისო თანამშრომლობის მექანიზმს, რომლის მიხედვითაც საერთაშორისო ღირებულების გეოლოგიური მემკვიდრეობის სფეროები, მემკვიდრეობის კონსერვაციის ქვედა მიდგომის მეშვეობით, ერთმანეთს მხარს უჭერენ ადგილობრივ თემებს, ხელი შეუწყონ ამ მემკვიდრეობის ცნობიერების ამაღლებას და მდგრადი მიდგომა ტერიტორიის განვითარებისთვის. გლობალური გეოპარკების ქსელი ათი წლის განმავლობაში არაფორმალური სტრუქტურა იყო. თუმცა 2014 წელს იგი იუნესკოს გლობალური გეოპარკის ზოგად ადმინისტრაციაში მონაწილეობის მისაღებად იურიდიულად ჩამოყალიბებული არაკომერციულ ორგანიზაციად გადაიქცა.

UNESCO Global Geoparks- მა ამ ტერიტორიებზე გეოლოგიური მემკვიდრეობის მნიშვნელობა გაზარდა. ახალი სახელმძღვანელო პრინციპების თანახმად, "დაცვის, განათლებისა და მდგრადი განვითარების ჰოლისტიკური კონცეფცია" უნდა მოიცავდეს ტერიტორიებს "საერთაშორისო ღირებულების გეოლოგიური მემკვიდრეობით", რომელიც წარმოდგენილია "საერთაშორისო გეოლოგიური მნიშვნელობის ადგილებისა და ლანდშაფტების" მიერ. მსოფლიო კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ კონვენციასთან ერთად, ადამიანისა და ბიოსფეროს პროგრამასთან ერთად, იუნესკო უკვე მესამე ინსტრუმენტია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ დამტკიცებული მდგრადი განვითარების 2030 წლის პროგრამის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით. ეს არის დიდი შესაძლებლობა გეოპარკებისთვის და გეოპარკების ჩართვა იმ სერიოზული შეზღუდვების მოგვარებაში, რომლებიც ადამიანის წინაშე მიმდინარეობს ადამიანის ბუნების ტრანსფორმაციის შედეგად. დაასკვნეს, რომ გეოპარკების ჩამოყალიბება და განვითარება, უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთ ქვეყანაში არსებობს ეროვნული გეოპარკების ქსელები, რომლებიც ხანდახან გაუგებრობების წყაროა ზოგადი საზოგადოების, მედიისა და გეოსაერთაშორისო საზოგადოებაში. ჩინეთი და გერმანია ორი მაგალითია, სადაც ეროვნული გეოპარკები იუნესკოს გლობალური გეოპარკთან ერთად არსებობს. ნაციონალური გეოპარკები იდენტურობის გლობალურ გეოპარკებზე მოქმედ საერთო პრინციპებს მიმართავენ, მაგრამ არ უნდა შეესაბამებოდეს IGGP სახელმძღვანელო მითითებებს და არ უნდა ჰქონდეს იგივე ხარისხის სტანდარტები.

გეოპარკები და გლობალური ცნობიერების გამოწვევები

როგორც IYGU- ის პრომოუტერები აღნიშნავენ გლობალური პრობლემების მდგრადი გადაწყვეტილებების განხორციელებასთან დაკავშირებით, "ჩვენ არ შეგვიძლია დაველოდოთ იდეალური გადაწყვეტილების მიღების ორგანოს ან გლობალურ იურისდიქციას - ეს არასდროს არ მოხდება", სამაგიეროდ, ქვედანაყოფის ინიციატივები, რაც ყოველდღიური ადგილობრივი არჩევანი მდგრადობისკენ არის მიმართული, არის შესაბამისი სტრატეგია გლობალური ცვლილებების დასაძლევად. ისინი საჭიროებს გლობალურ ეფექტს, რათა გლობალურ გაგებაში შეიტანონ, როგორც "ცოდნა მხოლოდ

არსებობისა და სიმძიმის შესახებ, რომელიც იშვიათად იმოქმედებს მოქმედებებში ცვლილებებში" და "ინფორმირებულობა არ იცვლება ჩვევები ან ჩვეულებები" (Werlen, 2016). გლობალური მიღწევებით მიზნობრივი ადგილობრივი პროექტების განხორციელება რთული ამოცანაა, მაგრამ მექანიზმები და მსახიობები, რომლებიც, როგორც წესი, ჩართულნი არიან გეოპარკების შექმნაში, შეიძლება დიდი სარგებელი იყოს სხვა სამოქმედო გეგმების შემუშავება გლობალური გაგებით, როგორც ინსტრუმენტი, რათა მივაღწიოთ მდგრადი განვითარების მიზნებს.

გეოპარკები ცხოვრობენ გეოლოგიურ მემკვიდრეობასთან ერთად, სადაც მეცნიერებისა და ადგილობრივი თემების ჩართვა ორმხრივად სასარგებლოა. როგორც აღნიშნა, "იუნესკოს გლობალური გეოპარკის ქსელი თავისუფლად იზრდება, ანუ საკუთარი სურვილით გამომდინარე წევრების (ინდივიდუალური გეოპარკების) გაწევრიანების გზით". ისინი წარმოადგენენ შემოქმედებითი სოციოლოგიური მეთოდით ბუნებრივი პირობების ინტერპრეტაციას და მდგრადობას მცხოვრებ ადამიანებს და მდგრად განვითარების მიზნების მისაღწევად, ანუ პლანეტის დაცვის მიმართ "დეგრადაციისგან, მათ შორის მდგრადი მოხმარებითა და წარმოებით, მდგრადი მართვის ბუნებრივი რესურსებით.

მათი მენეჯმენტი მოითხოვს საზოგადოების ჩართულობას და დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა გარდა სხვა დისციპლინებში მუშაობის აუცილებლობას;

მათი შეფასება, ნომინაცია და გაუქმება არის იუნესკოს გენერალური დირექტორის მიერ დანიშნული წევრების მიერ ორგანიზებული მკაცრი სახელმძღვანელო მითითებების საფუძველზე საბოლოო ნომინაციისა და გეოპარკის, კვლევის, ინფორმაციისა და განათლების შემდგომი გაუქმების ყველა ნაბიჯს.

გეოპარკი, კვლევა, ინფორმაცია და განათლება ყველა დონეზე, უნივერსიტეტის მკვლევარებისაგან ადგილობრივ საზოგადოებრივ ჯგუფებს შორის ყველა ნაბიჯების გადადგმა და გეოპოლიტიკური გეოპარკის კონცეფციის ძირითადი მახასიათებლებია. ყველა ეს ასპექტი მიესადაგება მიზნობრივი ადგილობრივი პროექტების განვითარების სტრატეგიის საჭიროებას გლობალურ მიდგომას, რომლის მიზანია IYGU-მიზნები და მათი განხორციელება. ამგვარად, გეოპარკები შეიძლება განიხილებოდეს, როგორც ეფექტური სტრატეგია, რათა უზრუნველყოს გლობალური მდგრადობა და მათი ამჟამინდელი დინამიკის გააზრება, გლობალური გავლენის მქონე მიზნობრივი ადგილობრივი პროექტების სხვა სტრატეგიების ინსპირირებით. არ ამტკიცებენ, რომ ისინი წარმოადგენენ მთელ მსოფლიოში მიღებულ გადაწყვეტილებას; მაგრამ ისინი მდგრადი სტრატეგია აღმოჩნდნენ იმ ტერიტორიების განვითარებაზე, რომლებიც გამოკვეთილ გამონაკლის გეოლოგიურ მემკვიდრეობას წარმოადგენენ, რომელიც შეიძლება იქნას გამოყენებული კულტურული კონტექსტის, ასევე სხვადასხვა სოციალურ და ეკონომიკურ კონტექსტში, რაც ხელს უწყობს IYGU- ის მიზნებსა და ამბიციებს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. https://www.researchgate.net/publication/321443752_UNESCO_Global_Geoparks_A_strategic_towards_global_understanding_and_sustainability
2. <https://saimaageopark.fi/en/what-is-geopark/>
3. <http://www.canadiangeoparks.org/how-to-become-a-geopark.html>